

Retki Satakunnan Lennostoon 3.11.2010

Pirkanmaan Maanpuolustusyhdistys ja TAMRUn seniorit tekivät kenrm Kalervo Sipin johdolla yhteisen syysretken Satakunnan Lennostoon 3.11.2010. Se oli tervetullut piristys syksyisen pimeään ja sateiseen keskiviikko-iltaan. Runsaan vierasjoukon otti vastaan ja toivotti tervetulleeksi esikuntapäällikkö evl Pauli Rantamäki.

Evl Rantamäki esitteli aluksi lennoston uusitun organisaation ja kertoi sitten viime tammikuussa tapahtuneesta Hornet-onnettomuudesta, Hornet-kaluston päivityksestä, uusista Pilatus-yhteyskoneista sekä ilmavoimien kansainvälisestä toiminnasta. Seuraavassa on otteita esityksestä.

Hornet NH-468:n putoaminen 21.1.2010

NH-468 putosi Koelentokeskuksen koelennolla 21.1.2010 klo 11.45 Juupajoella (os. Valkeaojantie 100). Kyseessä oli Hornet F-18D, Patrian korjaamana 1-paikkaisesta tehty 2-paikkainen kone. Koelennolla oli kaksi ohjaajaa, 32-vuotias kapteeni ja 48-vuotias everstiluutnantti.

Koelento-ohjelmaan kuului koneen saattaminen pyrstöluisusta pystysyöksyyn ja siitä oikaiseminen. Koneen mustan laatikon taltioinnista on saatu varmistettua ohjaajien kertomus siitä, että ohjausjärjestelmä meni pyrstöluisun oikaisuyrityksen aikana toistaiseksi tuntemattomasta syystä mekaaniselle varajärjestelmälle. Varajärjestelmä on tarkoitettu vain noin 50 km vaakalentoa varten, että pelastautumishyppy voidaan tehdä vihollisalueen asemasta omalle puolelle.

Oikaisuyritysten aikana koneen suureksi kiihtynyt nopeus pakotti ohjaajat tekemään hyppypäätöksen. Hypättäessä 830 km/h nopeudesta ja 4,5 km korkeudelta ei selvitä ilman vakavia vaurioita, mm kypärä irtoaa, taskut repeytyvät ja tulee väistämättä luunmurtumia. Turman tutkinnassa keskitytään seuraavaksi selvittämään, mikä aiheutti ohjausjärjestelmän häiriön.

Hornetin putoamispaikka

Hornet-kaluston ylläpitopäivitykset

Hornet-kaluston ylläpitopäivityksen 1 (MLU1) sarja-asennukset ovat valmiit. Siihen kuuluvat kypärätähtäin, uusi infrapunaohjattu lähitaisteluohjus, salattu omatunnuskyselijä, tilannekuvadatalinkin päivitys, navigointijärjestelmän parannus ja uusi karttatietokone.

Ylläpitopäivitys 2 (MLU2) on testausvaiheessa. Suunnitteluvaiheen sopimus allekirjoitettiin 2007 ja sarjavaiheen ohjelmistosopimus 2009. Operatiivisessa käytössä MLU2 on vuoden 2013 lopulla.

MLU2:een sisältyy maalien havaitsemis- ja torjuntakyvyn parantaminen, kansainvälisen yhteistoimintakyvyn lisääminen ja vanhentuvien järjestelmien uusiminen. Ilmasta maahan kyvyn luomisessa on tarkasteltu vaihtoehtoina ohjautuvia pommeja (kantama 25 km), liitopommeja (kantama 70 km), rynnäkköohjuksia (kantama 300 km tai 500 km).

Hornet F-18 kuvattuna Tampere International Air Showssa

Pilatus PC-12 NG yhteyskone Sveitsistä

Pilatus PC-12 NG on yksimoottorinen potkuriturpiinikone. Siihen mahtuu 9 matkustajaa tai 1200 kg kuormaa ja se on muunneltavissa kaikkiin eri tarkoituksiin siltä väliltä. Iso rahtiovi mahdollistaa monipuolisen käytön. Lakikorkeus on 9140 m, lentomatka 2800 km ja matkanopeus 519 km/h. Koneita on hankittu 6 kpl, joista kahden kotitukikohta on Satakunnan lennosto. Ne korvaavat pian poistuvat Piper PA-31-350 Chieftain ja Valmet L-90 TP Redigo koneet. Pilatus kaupan arvo on noin 23 miljoonaa euroa. Koneiden on suunniteltu olevan Ilmavoimien käytössä 25 vuotta. Konetyyppiä on maailmanlaajuisesti käytössä jo nyt yli 900 kpl ja niistä noin 100 kpl PC-12 NG-versiota.

Pilatus PC-12 NG kuvattuna Tampere International Air Showssa

Hawk ja Vinka

Suomen nykyisen Hawk-kaluston elinkaari päättyy 2017 - 2019. Sveitsistä hankitaan 18 käytettyä konetta. Niillä voidaan lentää vielä 90 000 tuntia, mikä vastaa Ilmavoimien 15 vuoden tarvetta. Hankinta ja päivitys mahdollistavat kansainvälisen lentokoulutusyhteistyön tulevaisuudessa.

Hawk ja Vinka on kuvattu Tampere International Air Showssa

Evi Rantamäki kertoi suomalaisvalmisteisen alkeiskoulukoneen Valmet L-70 Vinkan olevan Ilmavoimien käytössä vuoteen 2018 saakka.

Ilmavoimien kansainvälinen valmiusyksikkö

Kansainvälisen valmiusyksikön runkona on Hornet-parvi, 4 + 2 monitoimihävittäjää ja 200 – 300 henkilöä. Operaatioihin osallistuminen edellyttää aina erillistä valtiojohdon päätöstä. Valtioneuvosto on edellyttänyt, että Ilmavoimat saavuttaa osallistumisvalmiuden vuoteen 2010 mennessä.

Arviointiohjelma OCC E&F sisältää kaksi tasoa. Tason 1 Ilmavoimat saavutti marraskuussa 2006 ja tason 2 syyskuussa 2009 Saksassa. USAFE KC-135 ilmatankkaus koulutus 24 ohjaajalle oli osa tätä koulutusta. Arviointiprosessin opit viedään osaksi kotimaan torjuntakyvyn kehittämistä. Tämän lisäksi Suomi on ensimmäinen PfP-maa, joka on arvioitu Naton TACEVAL-ohjelmalla tasolle 2. Saavutettu kelpuutus on voimassa kolme vuotta. Tästä Ilmavoimat voi olla todella ylpeä.

Käynti lentokonehallissa

Eihän vierailumme olisi ollut mitään, ellemmme olisi päässeet katselemaan oikeita koneita. Suurimpana kiinnostuksen kohteena olivat tietysti uudet Pilatus PC-12 NG:t. Yllätykseksemme niitä oli hallissa kolme, vaikka Satakunnan Lennostolla niitä piti olla vain kaksi. Tämä selittyy sillä, että Satakunnan Lennosto tekee kaikki Pilatus-koneiden määräaikaishuollot. Näin pääsimme näkemään huollossa olevan koneen kanadalaisen Pratt&Whitneyn tekemän potkuriturbiinimoottorin PT6A-67P, joka vaikutti sirolta ja kovin pienikokoiselta mutta tehoa tästä voimanpesästä löytyy peräti 1200 hv.

Kone on sveitsiläisellä kellosepän tarkkuudella tehty, sisätiloiltaan loppuun asti viimeistelty ja ohjaamo on niin nykyaikainen kuin vain kuvitella saattaa. Meitä kiinnosti vasemmassa siiven kärjessä oleva erikoisen näköinen laite. Evi Rantamäki kertoi sen olevan säätutka. Näin ohjaajalla on joka hetki ajantasainen tieto edessä olevasta säästä.

Keskiviikkona 21.7.2010 noin klo 16 satuin olemaan ulkosalla ja katselin, kun Hornetit olivat vastassa ja saattelivat uudet Pilatukset siirtolennon päätteeksi Satakunnan lennostoon. Se oli upea näky Lempäälän taivaalla.

Kenrm Kalervo Sipi kiitti evl Pauli Rantamäkeä monipuolisesta selostuksesta ja hyvin järjestetystä vierailustamme. Meille jäi kuva täsmällisesti hoidetusta ja järjestelmällisesti toimivasta Satakunnan Lennostosta. Sotilaskodin keittämät kahvit tarjosi MPY ja tilaisuus jatkui Pirkanmaan Maanpuolustusyhdistyksen vuosikokouksella.

Tekstit ja kuvat Jorma Hautala